

การตัดสินใจแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)

นางสาว จุฑาธิป ดิเรกศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-057-014-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15549

T 1749.5 90

DICISION ON PRIVATIZATION : A CASE STUDY OF
THE COMMUNICATIONS AUTHORITY OF THAILAND(CAT.)

MISS JUTHATIP DIREGSRI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Greduate School

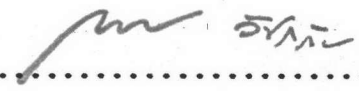
Chulalongkorn University

1989

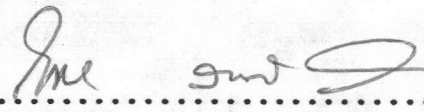
ISBN 974-057-014-5

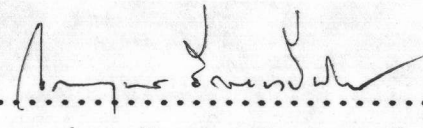
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตัดสินใจแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)
โดย นางสาวจุฑาทิพย์ ดีเรกศรี
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาคีนันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

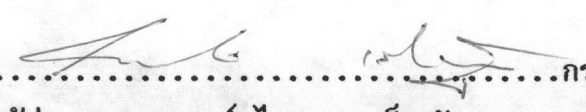

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิษกรเกียรติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาคีนันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิดน ไทยอารี)

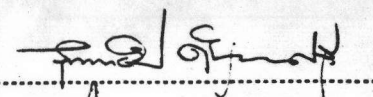
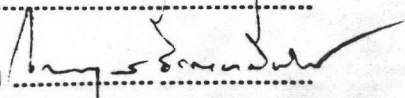

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย)

JUTHATIP DIREGRI : DECISION ON PRIVATIZATION : A CASE STUDY OF THE COMMUNICATIONS AUTHORITY OF THAILAND (CAT.) Thesis Advisor : PROF. KRAIYUDHT DHIRATAYAKINANT, Econ.133 pp.

This objective of this study is to establish criteria for privatization and for choosing suitable forms of privatization. The Communications Authority of Thailand (CAT.), a public enterprise is authorized to provide post service, monetary service and telecommunications service. A conceptual framework for privatization is based on a theory of separation of public sector duty and private sector duty in the economy, and the cost-benefit analysis of the effected parties- consumers, state via The Communications Authority of Thailand, officers within the constraints of social, economy and education conditions.

The government via the Communications Authority of Thailand should continue to provide post service and monetary service while it should reduce public production by contracting-out productions of inputs of both service to private concerns. For telecommunications services, the public enterprise should provide only telegraph service with private production inputs of this service by contracting-out. For the other telecommunications services, the theory suggests that government should withdraw from both provision and production. In Thailand there are some constraints against public withdrawal for reasons of ideology. Initially, they should be a transfer of public production to private production. If this is successful, privatization should be extended to the public provision by join-venture or sale stocks.

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาดีนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณา
ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาด้วยดีตลอด และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ไพโรจน์ วงศ์วิภาเนนท์ รองศาสตราจารย์ นิพนธ์ ไทยอารี และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ไพศาล เล็กอุทัย ที่ช่วยเสียสละเวลาเป็นคณะกรรมการสอบครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ-คุณแม่ ที่ให้โอกาสและช่วยชี้แนวทางในการศึกษาต่อแก่
ข้าพเจ้า และขอบคุณ คุณกอบชัย จิมกุล ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจนสำเร็จการศึกษา
และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณการสื่อสารแห่งประเทศไทย ผู้บังคับบัญชาที่ให้โอกาสข้าพเจ้าได้
ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตการศึกษา.....	2
วิธีดำเนินการศึกษา.....	3
คุณค่าที่ได้รับจากการศึกษา.....	4
2 บริการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย.....	5
ประเภทบริการในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย	5
1. บริการไปรษณีย์.....	5
2. บริการการเงิน.....	12
3. บริการโทรคมนาคม.....	13
3. กรอบทฤษฎีและแนววิเคราะห์.....	19
การแทรกแซงของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ.....	19
ความล้มเหลวของการแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจ.....	20
ทฤษฎีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสู่ภาคเอกชน.....	23
การตัดสินใจพิจารณาแปรรูปรัฐวิสาหกิจ.....	26
เกณฑ์การตัดสินใจในการพิจารณาการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ.....	27
1. ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์.....	27
ก. การจัดหา.....	27
ข. การจัดผลิต.....	36
2. ปัจจัยที่ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์.....	37
วิธีหรือรูปแบบในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ.....	38
1. การขาย.....	39

2.	การร่วมลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชน.....	40
3.	การจ้างเหมาบริการ.....	40
4.	การให้สัมปทาน.....	41
5.	การให้เช่า.....	41
6.	การเปิดโอกาสให้มีการประกอบการโดยเสรี.....	42
4	ผลการศึกษาพิจารณาแปรรูปบริการ ไปรษณีย์.....	44
	การพิจารณาภาพรวมการจัดหาบริการ ไปรษณีย์.....	46
	การพิจารณาแปรรูปการจัดหาบริการ ไปรษณีย์แต่ละประเภท.....	54
	1. บริการรับฝากส่งจดหมาย.....	54
	2. บริการรับฝากส่ง ไปรษณีย์บัตร.....	55
	3. บริการรับฝากส่งสิ่งของตีพิมพ์.....	56
	4. บริการรับฝากส่งพัสดุ.....	57
	5. บริการรับฝากส่งเครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ.....	58
	การพิจารณาแปรรูปการจัดผลิต.....	58
	1. การจัดตั้งที่ทำการ ไปรษณีย์.....	62
	2. ศูนย์ไปรษณีย์ตัดแยก.....	68
	3. เส้นทางในการขนส่ง.....	69
	4. ปัจจัยการผลิตในขั้นตอนการ ไซตุ้และการนำจ่าย.....	72
5	ผลการศึกษาพิจารณาแปรรูปบริการการเงิน.....	75
	การพิจารณาภาพรวมการจัดหาบริการการเงิน.....	75
	การพิจารณาแปรรูปการผลิต.....	82
6	ผลการศึกษาพิจารณาแปรรูปบริการ โทรคมนาคม.....	84
	การพิจารณาภาพรวมการจัดหาบริการ โทรคมนาคม.....	85
	การพิจารณาแปรรูปการจัดหาบริการ โทรคมนาคมแต่ละประเภท..	90
	1. บริการโทรเลข.....	91
	2. บริการเทเล็กซ์.....	95
	3. บริการวิทยุ.....	98
	4. บริการโทรสารสาธารณะ.....	103
	5. บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ.....	104
	6. บริการโทรคมนาคมที่เหลือ.....	108
7	บทสรุปและเสนอแนะ.....	118
	สรุป.....	118

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะของการศึกษา.....	122
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้เขียน.....	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบหนี้รัฐวิสาหกิจต่อรายได้ประชาชาติ.....	22
ตารางที่ 3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนด้านการจัดหาและผลิตสินค้า...	25
ตารางที่ 3.3 ประเภทสินค้า.....	29
ตารางที่ 3.4 ประเภทสินค้าที่รัฐและเอกชนควรจัดหา.....	31
ตารางที่ 4.1 จำนวนการให้บริการไปรษณีย์ในช่วง 2521-2529.....	45
ตารางที่ 4.2 สัดส่วนรายรับต่อรายจ่ายในการให้บริการไปรษณีย์.....	47
ตารางที่ 4.3 จำนวนที่ทำการไปรษณีย์และตู้ไปรษณีย์ในปี 2521-2529.....	48
ตารางที่ 4.4 สัดส่วนรายรับต่อรายจ่ายของที่ทำการไปรษณีย์การสื่อสารแห่งประเทศไทยและไปรษณีย์อนุญาโตเอกชน.....	65
ตารางที่ 5.1 สถิติบริการการเงินภายในประเทศกับการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์.....	78
ตารางที่ 6.1 ปริมาณรับฝากโทรเลขระหว่างประเทศ.....	93
ตารางที่ 6.2 จำนวนผู้ใช้บริการเทเล็กซ์และปริมาณการใช้บริการเทเล็กซ์ในแต่ละปี.....	97
ตารางที่ 6.3 อัตราส่วนผู้รอใช้ต่อผู้ใช้บริการวิทยุคมนาคมบางประเภทในกรุงเทพมหานคร ปี 2527.....	100
ตารางที่ 6.4 ผลการตัดสินใจแปรรูปบริการโทรคมนาคม.....	117
ตารางที่ 7.1 ผลการตัดสินใจแปรรูปบริการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย.....	119

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรัฐโดยผ่านรัฐวิสาหกิจหรือ เอกชนดำเนินการในระบบเศรษฐกิจ.....	28
รูปภาพที่ 4.1 แผนภาพจำลองการพิจารณาตัดสินใจแปรรูป.....	49
รูปภาพที่ 4.2 ขบวนการให้บริการไปรษณีย์.....	59
รูปภาพที่ 4.3 รายรับต่อรายจ่ายของบริการไปรษณีย์.....	61
รูปภาพที่ 5.1 ขบวนการให้บริการการเงิน.....	83
รูปภาพที่ 6.1 ขบวนการให้บริการโทรคมนาคม.....	86